

An Canónach Mícheál Ó Flannabhra

Peadar Mac an Iomaire

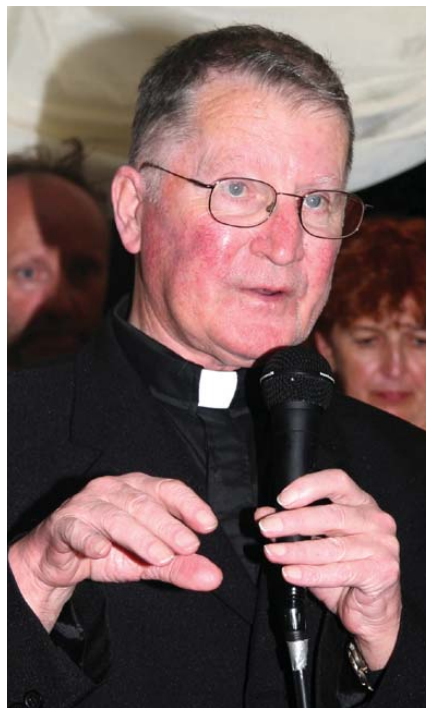
Tá leathchéad bliain caite ag an gCanónach Mícheál Ó Flannabhra i seirbhís Dé ag cuidiú le leas spioradálta na ndaoine agus le saol níos fearr a chruthú do na pobail ar oibrigh sé ina measc. Is duine é atá iontach do dhaoine nach bhfuil in ann oibriú ar a son féin. Chuidigh sé leis an té a bhí thíos agus ní raibh a fhios ag aon duine eile faoina ndearna sé. Bhí sé ar fáil lá agus oíche do theaghlaigh nó do dhaoine sa bparóiste le leas a dhéanamh dóibh nó le sólás a thabhairt dóibh.

Chaith sé a shaol ag cuartú tacaíocht Stáit ar son an phobail. Tá an paróiste fíorbhuíoch dó as sin agus táthar buíoch freisin don dream a thug aird ar a chuid iarratas, rud nach raibh éasca mar go raibh go leor acu ann. Níor cloiseadh ariamh é ag brú ar an bpobal ag iarraidh airgid dó féin ná don pharóiste. D'aimsigh sé bealaí eile le hairgead a fháil do na forbairtí móra a rinne sé. Déarfainn go raibh baint aige le os cionn €20 milliún a thabhairt isteach sa gceantar seo in imeacht scór blianta.

Bhí leas óige na gceantar ina raibh sé ar a aire aige agus bhí sé ag iarraidh chuile dhuine, idir óg agus aosta, a chur chun cinn. Thuig sé cruatan an tsaoil agus chinntigh sé go laghdódh sé an cruatan sin ar na pobail a cuireadh faoina chúram mar shagart. Thuig sé tábhacht an taispeántais agus an chomórtais ar mhaithe le daoine a spreagadh chun gnímh. Ba mhinic leis buanna an phobail seo ar pháirc na himeartha a fhógairt ón altóir.

Coistí

Chaith sé blianta ar Choiste Náisiúnta Ghlór na nGael. Ar an Tulaigh dó, bheannaigh sé TG4 go luath tar éis a theacht dó. Chuir sé roimhe méadú ar a chur ar Scoil na Tulaí. Is é Cathaoirleach Thearmann Ainnín agus Thearmann Éanna.

An Canónach i mbun comhrá

Chaith sé blianta ar choiste an Chomharchumainn. Ba lena linn a rinneadh Scéim Uisce Dhoire Choill, agus cuireadh méadú ar na píopaí ón Spidéal go crosbhóthar Ros an Mhíl. Léirigh sé gurbh é leas na háite cúram na scéimeanna uisce a chur ar an gComhairle Contae. Tá sé faoi láthair ag cuidiú le muilte gaoithe a thógáil, a mbeadh cuid den bhrabach uathu á úsáid leis an obair phobail i gceantar an chomharchumainn a mhaoiniú.

An Ghaeilge

Chuir sé d'anró air féin máistreacht a fháil ar an teanga Ghaeilge le go mbeadh sé in ann seirbhís den scoth a thabhairt do phobal na Gaeltachta. Mar scoláire Gaeilge agus pleanála teanga chuidigh sé le Coláistí Gaeilge ar thrí chúis:-

- An Ghaeilge a léiriú mar acmhainn luachmhar don cheantar agus don tír;
- Deis mhaireachtála a chruthú do lucht na dtithe lóistín agus a mbíonn ag freastal ar scoláirí;
- Seans ag óige an cheantair meascadh lena gcomhaoiseacha ó cheantair eile, daoine a bhfuil suim acu teanga ár sinsear chomh maith le nósanna agus bealaí na tuaithe a fhoghlaim ó mhuintir an cheantair, agus deis ag óige an cheantair foghlaim uathu.

Ba lena linn a deisíodh Seanscoil an Chnoic. Chuidigh sé le deasú a dhéanamh ar an dá shéipéal agus timpeall orthu. Is pléisiúr an leagan amach atá ar na reiligi. Léirigh sé a cheannródaíocht trí dheis a thabhairt an tIonad Tacaíocht Teaghlaigh a thógáil ar chúl an tSéipéil. Is fear é a thuig na stáisiúin agus tábhacht na stáisiún. Is maith leis an traidisiún sin a choinneáil beo sa bpobal. Bhain sé úsáid as scéimeanna FÁS ar mhaithe leis an gceantar. Chuidigh sé freisin leis an

Ag dinnéar an Ath. Micheál

*Ar barr, ó chlé, Caitlín Nic an
Ultaigh agus Máire Denvoir ag
an searmanas bronnta.*

*Ar chlé, Cathaoirleach
Chumann Forbartha Chois
Fharraige, Seosamh Ó Braonáin,
ag bronnadh péintéireachta ar
an gCanónach.*

*Thíos agus thall: cuid den slua a
bhí i láthair ag an bhféasta.*

Seán Ó Ráighne a ghlac na pictiúir

bóthar taobh thiar de Scoil Sailearna dó le haghaidh sábháilteacht na ngasúr scoile a chinntiú.

Tá buíochas phobal an Chnoic tuillte ag ár sagart paróiste le scór blianta as a bhfuil déanta aige don phobal. Tá buíochas ag dul don Ardeaspag a d'fhág an Sagart cumasach, ildánach, eisceachtúil seo inár measc ar feadh scór blianta. Tá muid fíorbhuíoch do Dhia a bhronn raon leathan scileanna agus sláinte air leis an obair mhór a chuir sé roimhe a chur i gcrích. Beifear ag rá nach mbeidh a leithéid arís againn ach tá mé cinnte ón obair a rinne sé féin i chuile phobal dá raibh sé gurb éard a theastaíonn uaidh go mbeadh a leithéid arís ann, ní hamháin ar an gCnoc, agus i chuile cheantar dá raibh sé agus nach duine amháin mar é féin a bheadh ann ach go leor.

Is é an Canónach Ó Flannabhra laoch na forbartha pobail a thaispeáin cruinneas agus críochnúlacht chomh maith le tuiscint agus fadbhreathnaíocht ina chuid oibre agus ina shaol.

bpáirc uile-aimsire ag Coláiste Cholm Cille. Mar Chathaoirleach ar Bhord Bainistíochta Scoil Sailearna, chuidigh sé le méadú mór a fháil curtha ar an scoil agus feabhas ar áiseanna na Scoile. Bhí sé ag spreagadh polaiteoirí agus státseirbhísigh fiú i dtús na seachtaine deiridh sa bpobal leis an méadú is deireanaí atá á phleanáil don scoil seo a fháil brúite ar

aghaidh sula n-imeodh sé. D'éirigh leis an sprioc sin a chur i gcrích.

Tá a chroí sa gComhar Creidmheasa, i bPobal ar Aire, agus sa gCumann Forbartha. D'oibrigh sé le Bóthar Leitir Fir a fháil ach nuair a bhí sin faighte, thosaigh sé ag iarraidh bóthar ó Leitir Fir go Both Loiscthe. Tá daoine den tuairim gurb éard a theastaigh uaidh i ndáiríre comhghéilleadh a thabharfadh an

*An Canónach Micheál Ó Flannabhra agus a mhuintir
ag fáil faoi réir don ócáid ina ónóir ag an Ionad Tacaíochta Teaghlaigh.*

Micheál Ó Flannabhra

An Sagart Gaelach

Is fada 'bheas cuimhne ar Mhicheál Ó Flannabhra mar fhear,
S' mar sagart a bhí Gaelach, is a chosain an Ghaeilge as a neart,
Smaoinigh gur sheas sé an fód, gan aon ghéilleadh, is lean
Dá dhualgas don phobal trí Ghaeilge, le misneach is gean.

Fear éifeachtach, seiftiúil, nár scanraigh roimh obair ná stró,
A thuig polaiteoirí, is an bealach a b'fhearr deighleáil leo,
Má bhí plean fiúntach againn, ar mhaithe leis an bpobal, sin ba leor,
Lena chur i mbun gnímh, nó ag scríobh, chuig an roinn chuí, go beo.

An Ghaeilge, an Ghaeltacht, ar a son siúd, sea d'oibrigh go crua,
Is i mbun Ghlór na nGael, sa bparóiste, ba mhinic a bhuaigh
Na duaiseanna móra, a chaitheadh ar fhorbairt, le stuaim,
Tríd an gCumann Forbartha, ar a raibh sé 'na cheann, á stiúr'.

Molaim an fear a bhí cliste, a bhí géar, agus léannta,
Bhí samhlaíocht aige, bhí sé fuinniúil agus obair á déanamh,
Ba dheas ár gcomhoibriú, dár gcuspóir, dár ndualgas doshéanta,
Forbairt an phobail trí mheán na Gaeilge, gan staonadh.

Slán leat anois, a chomrádaí, atá le himeacht go luath,
Guímse gach rath ort, agus blianta fada gan ghruaim,
Ní ligfidh tú maidí le sruth, tá mé cinnte, dod' dheoin,
Beidh an Ghaeilge dá caomhnú, ag Micheál Ó Flannabhra, lena bheo.

Brian Ó Baoill

Teálta Uí Fhlannabhra ar an Tulaigh.